

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ

Ημερομηνία: Πέμπτη 5 Ιανουαρίου 2023

Διάρκεια Εξέτασης: 2 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Αλλά οι περισσότεροι από τους ικέτες, όσοι δεν πείσθηκαν, καθώς έβλεπαν αυτά που γίνονταν, σκότωναν εκεί, μέσα στον ναό, ο ένας τον άλλον, και μερικοί κρεμάστηκαν από τα δένδρα και άλλοι αυτοκτονούσαν όπως ο καθένας μπορούσε. Και για επτά ημέρες, όσες έμεινε ο Ευρυμέδοντας, αφότου έφτασε με τα εξήντα πλοία, οι Κερκυραίοι σκότωναν από τους συμπολίτες τους αυτούς που θεωρούνταν ότι ήταν εχθροί τους, και παρόλο που τους απέδιδαν την κατηγορία ότι προσπαθούσαν να καταλύσουν το δημοκρατικό πολίτευμα, στην πραγματικότητα όμως μερικοί θανατώθηκαν και για προσωπικές έχθρες και άλλοι (θανατώθηκαν) για χρήματα που τους οφείλονταν από τους οφειλότες τους.

(οι προτάσεις με έντονη γραφή είναι αυτούσια τα σχόλια του σχολικού βιβλίου που μπορεί ο μαθητής να αξιοποιήσει στην απάντησή του. σελ. 347-348)

B1α. Οι δημοκρατικοί Κερκυραίοι, όταν διαπιστώνουν ότι ο εχθρικός πελοποννησιακός στόλος έχει φύγει (*τάς τε τῶν πολεμίων οἰχομένης*) και ότι πλησιάζει αθηναϊκός (*τάς τε Ἀττικὰς ναῦς προσπλεύσας*) για να τους ενισχύσει, θεωρούν ότι έχει έρθει η κατάλληλη στιγμή για να επωφεληθούν. Η απειλή και ο φόβος που ένιωθαν έχει εξαλειφθεί πλήρως και με αναπτειρωμένο τώρα το ηθικό αλλάζουν την στάση τους απέναντι στους ολιγαρχικούς Κερκυραίους. Τα πολιτικά τους πάθη και μίση ξαναφουντώνουν και επανέρχονται στον αρχικό τους στόχο, την ολοκληρωτική εξόντωση των πολιτικών τους αντιπάλων. Αρχικά, πήραν και οδήγησαν μέσα στην πόλη τους Μεσσηνίους οπλίτες (*λαβόντες τούς τε Μεσσηνίους ἐς τὴν πόλιν ἤγαγον πρότερον ἔξω ὄντας*). Είναι οι 500 Μεσσήνιοι που αποτελούσαν τα πληρώματα των πλοίων του

Νικόστρατου. Η είσοδος τους στην πόλη σκοπό είχε την ενίσχυση των δημοκρατικών και τον παράλληλο εκφοβισμό των ολιγαρχικών. Δεν αναφέρεται όμως από το Θουκυδίδη αν πήραν ενεργά μέρος στις θηριωδίες που ακολούθησαν. Έπειτα, τα πλοία που επανδρώθηκαν με ολιγαρχικούς από τους ίδιους στο λιμάνι του Αλκίνου, κοντά στην αγορά, όπου βρίσκονταν και το νεώριο στάλθηκαν με εντολή από τους δημοκρατικούς στο Υλλαϊκό λιμάνι, (τὰς ναῦς περιπλεῦσαι κελεύσαντες ἄς ἐπλήρωσαν ἐς τὸν Ὑλλαϊκὸν λιμένα), διότι οι δημοκρατικοί το είχαν από την αρχή των γεγονότων υπό τον πλήρη έλεγχο τους, κυρίως όμως για να απομακρύνουν τους ευρισκόμενους στα πλοία ολιγαρχικούς από τους ομοϊδεάτες τους που βρίσκονταν στην αγορά και στο Ηραίο. Οι δημοκρατικοί Κερκυραίοι σκότωναν χωρίς κανένα ηθικό φραγμό όποιον αντίπαλο τους έπιαναν (τῶν ἐχθρῶν εἴ τινα λάβοιεν, ἀπέκτεινον). Με λακωνική ακρίβεια ο Θουκυδίδης περιγράφει την σκληρή και ανέντιμη συμπεριφορά των δημοκρατικών, οι οποίοι εξόντωναν ακόμα κι εκείνους τους ολιγαρχικούς, που πείστηκαν να αγωνιστούν μαζί τους για τη σωτηρία της πατρίδας, ενάντια στους ομόφρονές τους (καὶ ἐκ τῶν νεῶν ὅσους ἔπεισαν ἐσβῆναι ἐκβιβάζοντες ἀπεχρῶντο). Στη συνέχεια, πήγαν στο Ηραίο όπου είχαν καταφύγει ως ικέτες πενήντα περίπου ολιγαρχικοί και αφού τους έπεισαν να δικαστούν τους καταδίκασαν όλους σε θάνατο (ἐς τὸ "Ἡραϊὸν τε ἐλθόντες τῶν ἱκετῶν ὡς πενήκοντα ἄνδρας δίκην ὑποσχεῖν ἔπεισαν καὶ κατέγνωσαν πάντων θάνατον). Έστησαν δηλαδή μια παρωδία δίκης με προαποφασισμένο το καταδικαστικό για όλους αποτέλεσμα. Οι δημοκρατικοί εξαπατούν για δεύτερη φορά τους αντιπάλους τους, φανερώνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο βαθύ πολιτικό αμοραλισμό και αναληγσία. Οι Κερκυραίοι δημοκρατικοί, λοιπόν, με μοναδικό κριτήριο το συμφέρον της παράταξης τους, καταπατούν κάθε έννοια δικαιοσύνης και ηθικής, ασκώντας βία και τρομοκρατία στους πολιτικούς τους αντιπάλους.

(η απάντηση είναι σχόλιο του βιβλίου στη σελίδα 348)

B1β. Οι ολιγαρχικοί, συνειδητοποιώντας ότι δεν υπάρχει καμία ελπίδα σωτηρίας, προτίμησαν να θέσουν οι ίδιοι τέρμα στη ζωή τους, παρά να πέσουν στα χέρια των εχθρών τους. Ο Θουκυδίδης, χρησιμοποιώντας 3 ρήματα που δηλώνουν θάνατο, μεταδίδει το κλίμα της απόγνωσης των ολιγαρχικών και δημιουργεί

συγχρόνως μία από τις πιο «σκληρές», έντονες αλλά και τραγικές εικόνες του έργου του.

(αυτή είναι η προτεινόμενη απάντηση – μαζί με την υποσημείωση στο τέλος μέσα στην αγκύλη- που δίνει η τράπεζα θεμάτων για το παράλληλο κείμενο)

B1γ. Ο Θουκυδίδης στο μεταφρασμένο κείμενο προβάλλει την πλεονεξία, το να αποκτήσει δηλαδή το άτομο ή η πολιτική παράταξη ή το κράτος περισσότερα απ' όσα δικαιούται και τη φιλοτιμία, την προσωπική φιλοδοξία ορισμένων, ως βασικά κίνητρα για τον πόλεμο. Αυτά είναι που οδήγησαν τις πολιτικές παρατάξεις σε φοβερές και ακραίες πράξεις, όπως οι άδικες καταδικαστικές αποφάσεις, η βίαιη κατάληψη της εξουσίας. Οι αρχηγοί των κομμάτων, μάλιστα, ενώ προσποιούνταν έτσι ότι υπηρετούν την πολιτεία, στην πραγματικότητα ήθελαν να ικανοποιήσουν προσωπικά συμφέροντα και να κορέσουν το μίσος τους. Χαρακτηριστική είναι η φράση του μεταφρασμένου κειμένου ότι *καμιά από τις δύο παρατάξεις δεν είχε κανέναν ηθικό φραγμό κ' εκτιμούσε περισσότερο όσους κατόρθωναν να κρύβουν κάτω από ωραία λόγια φοβερές πράξεις.*

Όλα αυτά επιβεβαιώνονται απόλυτα στο πρωτότυπο κείμενο όπου οι Κερκυραίοι δημοκρατικοί προβαίνουν σε βάνανυες ενέργειες κατά των αντιπάλων τους. Οι ακρότητες και οι θηριωδίες που περιγράφει ο Θουκυδίδης προκύπτουν από την αλαζονεία, το μίσος και τα άγρια ένστικτα. Οι δημοκρατικοί Κερκυραίοι, ασφαλείς μετά την έλευση του αθηναϊκού στόλου, επιδίδονται σε σφαγές χωρίς καμία ηθική αναστολή και σκοτώνουν αδιακρίτως όποιον πολιτικό αντίπαλο έβρισκαν μπροστά τους. Οι δημοκρατικοί ισχυρίζονται ότι φονεύουν τους ολιγαρχικούς που αποπειράθηκαν να καταλύσουν τη δημοκρατία. Πίσω από το πρόσχημα αυτό κρύβονται τα πραγματικά κίνητρα της σφαγής, δηλαδή η προσωπική έχθρα και τα χρέη (τὴν μὲν αἰτίαν ἐπιφέροντες τοῖς τὸν δῆμον καταλύουσιν, ἀπέθανον δέ τινες καὶ ἰδίας ἔχθρας ἔνεκα, καὶ ἄλλοι χρημάτων σφίσιν ὀφειλομένων ὑπὸ τῶν λαβόντων). Επομένως, στον εμφύλιο πόλεμο της Κέρκυρας οι αντίπαλοι υπηρετούσαν μόνο τα συμφέροντά τους και τα συμφέροντα της παράταξης στην οποία ανήκαν.

[* Ο/Η μαθητής/τρια δεν χρειάζεται να εξαντλήσει μία προς μία όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο πρωτότυπο κείμενο, αλλά να τεκμηριώσει την απάντησή του με ενδεικτικά παραδείγματα από το κείμενο.]

B2. 1-α, 2-β, 3-γ, 4-α, 5-β

B3.α. κατάληψη < λαβόντες /λάβοιεν/ λαβόντων

αναγωγή < ἤγαγον

χρήσιμος < ἀπεχρῶντο

άσχετος < ὑποσχεῖν

διορατικός < ἐώρων

περιφορά < ἐπιφέροντες

B3.β. επιβίβαση, άγνοια, άγχους, κατανάλωση.

B4. τάς ναῦς: τῆς νεώς

τήν πόλιν: (ῶ) πόλι

τῶν ἰκετῶν: τοῦ ἰκέτου

Οἱ πολλοὶ: τὸ πολύ

τινές: τισί

λαβόντες: λαβεῖν

περιεκομίζοντο: περιεκομίσαντο

ἔπεισαν: πέπεικας

παρέμεινε: παραμένωσι(ν)

εἶναι: ἔσται

B5.α. 1- γ , 2- γ , 3- α , 4- β.

B5.β. λαβόντες: επιρρηματική χρονική μετοχή (που δηλώνει το προτερόχρονο).

Υποκείμενο: Κερκυραῖοι (συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος ἤγαγον)

τὰ γιγνόμενα: επιθετική μετοχή. Υποκείμενο: τὰ